

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

యస్య యస్ తుస్య రిరావ

కొరణచేసి చెప్పినాడు. తను ఏరోజాకోసమే తిరిగివచ్చినాడో. అరోజానేవచ్చింది. తనకోసం రెండోరోజులకైతం హైదరాబాదునుండి రెక్కలు కట్టుకోవవచ్చిన ఇందిరను చూడగలుగుతాడు.

ఆ రోజునుండి తనూ, ఇందిరా చెట్టా పట్టా తేనుకొని రోడ్డుమీద నడుస్తారు.

ఆరటి నుండి ఇందిరా, తనూ అనర్హులనీయే మేన, అవ్యక్తమైన ఆనందంతో, పొంది పురకలు వేసే మనస్తో, మంచులో తడిసిన మల్లెపువ్వుల సౌఖ్యమార్తావ్యు. పదిమటి లోయల వెనుక జాతి ప్రోయే దివాకరుని ముడుచు ఎరువు రంగులోతి సొందర్యాన్ని, సంధ్యవేళలో నీలిమణ్ణుల క్రిందుగా వ్యక్తగా ఎగిరే పజిల్ని తనివితీరా తన్వయత్వంతో తిరిగిస్తారు.

దామంది అసరేషన్ అంటే తయవడతాడు కాని తనకా తయంటేదు, ఇందిర పవనవర్ణంలో అసరేషన్ ఫెయిల్ కాదని శేఖర్ అంతరాత్మ పడి పడే చెప్పసాగింది.

అడుగుల సవ్యడి వివగనే శేఖర్ కాళ్ళను కొద్దిగా కదిలించాడు. ప్రక్కనే స్నాన మిడున్న అల్వో, ఛాక్లెట్లను క్రిందిపడించాయి. ఆ కట్టాన్ని చిలుకుంటూ వచ్చిన నర్స్ క్రిందపడిన చాటిచి యథాస్థానంలో వుంచింది.

“మిష్టర్ శేఖర్, మీరు ఏవో అలోచిస్తున్నట్లుంది. ఇప్పుడు పదకొండున్నరయింది. మీకు ఏకాంతి కావాలి. వాగా విడద్రపోండి.” అన్నది నర్సు.

మునుగుతున్న అరోజనలను ప్రక్కకునెట్టి విడిచుకుంటున్నాడు శేఖర్.

తెలువారింది. శేఖర్ను పదిన్నరకట్లా వైచిత్రీ మీద ఫియేటరులోనికి తీసుకపోయినాడు. శేఖర్ బెడకు ఎదురుగావున్న కుర్చీలో ఇందిర కూర్చోని వుంది. గదిలోవున్న కిటికీగుండా జన ప్రవాహాన్ని చూస్తూ విలుచుండి నోయాడు విరల్.

“అ పుడు,మిత్రుడు అయిన శేఖర్కు ప్రమాదం కలుగుతుందా రక్షించే భారం నీదే భగవాన్.” అని విరల్ అంతరాత్మ ఆక్షణంలో దేవుణ్ణి ముతించింది.

దూరానవున్న దేవాలయంలోని గంటలుకాటోలు; టంగ్ టంగ్మని మోగుతున్నాయి కుభసూచికంగా.

ప్రక్కనేవున్న ‘పి’ బార్లు పన్నవి మూలుగులతో గావుంతుంటూ వున్నది. అందులో ఉదయంపడింటి నుండి విజిటర్స్ డ్రైవేమో. రోగుల చుట్టాలూ, ప్లేహీతులూ వచ్చేసే మరింత గందరగోళం చేస్తున్నారు.

నెలసోకొవ మెకోవేనుకొని హుందాగా డాక్టర్ పివేల్ బార్లువైపు వెళుతున్నాడు. మెయిన్ గేటు దగ్గర మూర్ఖాలోపలికిపోతానని వేచిపెట్టుకుంటున్న రిజిట్రార్తో పోట్లాడుతున్నాడు. పిడియాట్రిక్ బార్లులో కూర్చోనివున్న సిస్టర్స్ ఆపీసుడుమనుసుండి బయలుదేరిన ఓఫీసుచూసి తేవీపోవపనులు కల్పించుకొనాడు. ఎవరో కొంతమంది ఎవరికోసమో, ఎందుకోసమో, తెలియకుండా పనారాలో ఉటూ, యటూ తిరుగసాగాడు.

శేఖర్ కండ్లకున్న కట్టు విప్పటానికి వచ్చిన

అత్తి రోజు ఏప్రిల్ 27.

అనల్ హాస్పిటల్లోని ప్లేవల్ బార్లు ణాతావరణం అతి ప్రకాంతంగా వుంది. అక్కడ అక్కడినుండి అప్పుడప్పుడు పన్నవి మూలుగులు వినవస్తున్నాయి. ప్రక్కదూములోనుండి మూటలు, మర్కటవ్యతో పన్నులు వినబడుతున్నవి, నైట్

డ్యూటీలోవున్న నర్సులు. డాక్టర్లు కాలక్షేపంకోసం మట్లాడుతున్నారు కాబోయి అస్పత్రిగా కొట్టుకుంటున్న రోగిచాటిలావున్న నెర్సులబూట్ల తప్పుడు ఉన్నగా వినవస్తున్నాయి. నాలుగవ చెంబర్ బెడమిడున్నవే పెంట్ బార్లతో మూలుగుతున్నాడు. శేఖర్ కండ్లకు అసరేషన్ చేసి నాలుగు రోజులు అయింది, 28వ తేదీన కట్టు విప్పకామని డాక్టర్లు

స్టాన్ అడుగుల చప్పుడులో నిరల్ వాస్తవంలోకి వచ్చినాడు.

వదలొందింటికల్లా సర్దుపు శేఖర్ కళ్ళకున్న కట్టు విప్పినాడు. కలువరెలులవంటి కన్నులు. సంపెంగ మొగ్గలాంటిముక్కు. విల్లులా వంపు తిరిగిన గులాబిరేణులవంటి పెదవులు. బంగారు దాయిలు అడ్డంపంటి చెక్కిళ్ళు. కుడి చేతికి వచ్చని గజాలు ఎడం చేతికి చిన్నరిస్తువచ్చి వున్న ఇందిరను చూసి శేఖర్ "ఇందూ! బాగున్నావా?" అని అడిగాడు.

"అ" ము కనరగా వచ్చింది నమాధానం. తన ప్రార్థనను మన్నించిన ఆ భగవంతునికి నిరల్ హృదయం కృతజ్ఞతలు చెప్పింది. ఆ రోజే శేఖర్ ను హాస్పిటల్ నుండి డిశ్చార్జ్ చేసినాడు.

శేఖర్ రోజూ లాటూలు వెళ్ళి వస్తున్నాడేగాని ధ్యానంలా ఇంటివద్ద వున్న ఇందిర మీదే; అది వరకు తనలో చదువుగా ప్రవర్తించిన ఇందిర భయము ముఖావంగా వుంటుంది. తనలో వరిదయం వున్నదానిలా కూడా ప్రవర్తించటంలేదు. మొహం మీద చిన్నహాను సూచించే రేఖలు, ముడతలవద్ద కనిపొమ్మలు జరుగుతాడేదో జరిగినట్లు సూచిస్తున్నాయి. కారణం ఏమిట వుంటుంది? విరి వ్రత ఆమె హృదయాన్ని ఎందుకు ఆక్రమించింది; తను ఏ విషయంలోనూ ఆమెను బాధ పెట్టలేదే; తనకు నమాధానం దొరకని ప్రశ్నగా యిది మిగిలి పోయింది. నిశాంత బాణాపరిణాంలో ఆమె దగ్గరి నుండి నమాధానం పొందాలి ఆమెకింకా చేరువవ్వాలి.

నాలుగు నెలల్లో ఇందిర ఎం. ఎ. చదవటం అయిపోతుంది తరువాత తప్పకుండా ఇందిరను వివాహం చేసుకొని తీరాలాడు.

ఆ నాటినుండి .. ఎదురుగా పుచ్చ కిటికీలోంచి శీతాంశుని చర్మని కిరణాలు వరుసుకున్న వడుతుంటాయి. ఆకాశంలో అక్కడక్కడ కొన్ని నక్షత్రాలు మెరిసిపోతూ మనోజంబం వుంటాయి. కిటికీ వూసల మధ్యనుండి చంద్ర బింబం నిండుగా కనిపిస్తుంటుంది. చున్న వెన్నెల మూసలల్లో వెలుతురులో మందంపై నృత్యం చేస్తుంటుంది.

ఆ సమయంలో..... భావాల సౌగాంధ్యో బరువెక్కిన తన హృదయం విర్రులత్యం గోచరిస్తున్న ఇందిర పెదవులను కోరుకుంటుంది...

ఓహో; తలచుకుంటూ వుంటేనే శరీరం మై మరచి, గగుర్పాలు చెందవారింది.

అనుభవిస్తే ఇంతెలాగ వుంటుందో! : : తలుపువద్ద అయిన చప్పుడులో శేఖర్ అలో తన ప్రవాహానికి నిరోధం ఎర్రడింది. లోనికివస్తున్న నిరల్ ని నిశితంగా పరిశీలించాడు శేఖర్.

పదిహేను రోజులలో నిరల్లో ఎంతమాడ్కు; ఎప్పుడూ చిరునవ్వులు విందించే ఆ మొహం అంత శాపాహీనంగా వుంటుందెందుకని; ప్రకాశవంత

మైన కాంతిరేఖల్ని చిమ్మే అకళ్ళలో దొబూడు లాడుతున్న ఆ నైరాకృతీమిటి.

తరచి తరచి ఎంత ఆలోచించి కారణం కనబడలేదు శేఖర్ కు.

కారణం అడుగుదాసుకున్న శేఖర్ పెదాలు మౌనంగానే వుండిపోయాయి

ఇద్దరూ కొంచెంనేపు సిద్ధాపాటి మాట్లాడుతున్నారు, తరువాత శేఖర్ లాటూలు నిరల్ ఆసీనుకు వెళ్ళినారు

ఇరువురువి గమనిస్తున్న 'ఆమె' దభీలుమవి తలుపులువేసి, బెడ్రూమ్లోని మంచంమీద పడుకొంది. ఆమెకళ్ళనుండి అప్రయత్నంగా రెండు కన్నీటిదుక్కలు రాలాయి. ఆమె మనస్సు గతంలోకి పరుగెత్తింది.

"తెలిగం మేడిమ్" అన్నకేకతో కూర్చుని, తల పంచుకొని ఏదో వ్రాస్తున్న రాజేశ్వరి డోర్ వద్దకు వెళ్ళి పేసరుమీద సంతకంచేసి, కవరుచించి చదివింది.

"ఫార్ట్ యిమిడయిట్టి టూ బోంబే, బి యామ్ వెయిటింగ్ ఫర్ యూ నిరల్. ఫిబ్రవరి 20 అని వుంది.

హఠాత్తుగా వచ్చిన తెలిగం వలన వెంటనే ఆమె చైతానినుండి బోంబేకు ప్రయాణమయింది. స్టేషనులో ఆమెను నిరల్ రిసీవ్ చేసుకున్నాడు.

"ఎంబావా; తెలిగం యిచ్చావు! ఏమిటంత అర్రెంటు" అడిగింది ఆమె.

"సీతో కొన్ని ఏవయాల మాట్లాడాలి రూమ్ కు వెళదాం పద." అని నిరల్ నడవజూగాడు.

నేవననుండి బయటపడి ఇద్దరూ టాక్సీ ఎక్కి గ్రహామ్ రోడ్డులోవున్న రూమ్ కు వెళ్ళినారు.

నాడుగున్నరకల్లా తయారవ్వమని రాజేశ్వరికి చెప్పి నిరల్ నిద్రపోయాడు. బుంటికిల్లా తయారయి, కమలా నెఱచూ పార్కు చేరుకున్నారు, అక్కడ ఏవుగా పెరిగిన డిటీర్ నిరల్ కర్చివేసుకుంటూ, "ఒకప్పుడు నీకు చెప్పాను నీకు గుర్తుందో లేదో మరి; శేఖర్ అనే ఒక తెమ్మి నాకు అద్భుత వశాత్తు స్నేహితుడయినాడని" అని ఆమె ముహూర్తానికి జవాబుకోసం చూశాడు.

"అవును, గుర్తుంది."

"అతను ఒక ప్రయోగంచేస్తూ దృష్టిని పోగొట్టుకున్నాడు. ఇప్పుడు హాస్పిటల్ లో వున్నాడు. చిత్కారమైన భావంతో నన్ను అనస్యించుకోవని ఉద్దేశ్యంతో నిన్ను ఒక సమాధిం చేయమని ప్రార్థిస్తున్నాను."

అర్థిస్తున్న నిరల్ రాజేశ్వరి మాట్లాడటంతో అగిపోయాడు.

"ఏమిటా సమాధిం చెప్పు. నాకు సాధ్యమయిన దైతే చిన్నంకోడంగా చేస్తాను. సాటి మానవుల మీద తనీన సానుభూతి, అదరణ, అప్యాయతను కూడ ప్రకటించలేనివారు చాలామంది వున్నారోకంటో. అటువంటివారి జాతిలోకి చేర్చబడే దుర్గినం నాకింకా రాలేదు"

అతను ఇందిర అనే రచయిత్రిని ప్రేమించాడు. ఫిబ్రవరి 22 వ తేదీనాడు ఆనరేషన్ పూర్తి

అవగానే మొట్టమొదటిసారి ఆమెను చూడాలనే ఉద్దేశ్యంతో వెంటనే రమ్మని తెలిగం చేశాడు, ఆమె 18 వ రేడి ఎక్స్ ప్రెస్ బ్రెయిన్ లో జయలుదేరి వస్తున్నట్లుగా లెటరు వ్రాసింది మూడు రోజుల క్రితం బోంబే ఎక్స్ ప్రెస్ కు షోలాపూర్ దాటిన తర్వాత వాటిలిన ప్రమాదం సంగతి నీకు తెలుసుగా; ఓధి ఆమెను అనలో కలుపుకుంది. మూడు రోజులక్రితం జరిగిన ప్రమాదం అమూల్యమైన సోదరమానవ జీవితాలనేగాక ఆమె జీవితాన్ని గూడా అంకితంగా కోరింది. వెదుగును చూపిచీకటి ఏకృతిగా వచ్చినట్లు మృత్యుదేవత వారిని చూసి ఏకటాట్టహాసం చేసింది

అప్రయత్నంగా ఆమె కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి. 'మరి ఆమె వ్రాసిన లెటరు అందలేదా!'

'ఆ విషాద వార్తను మోముచ్చిన ఎత్తక అందిన కొన్ని గంటలని ఆమె ఉత్తరం చేరింది. వారిరువురి మధ్య కొన్ని విమిషాలపాటు నిశ్శబ్దం రాజ్యపాలింది. నిశ్శబ్దాన్ని భంగపరుస్తూ, నిరల్ మాట్లాడసాగాడు.

"ఈ సంగతి శేఖర్ కు తెలియకుండా జాగ్రత్త పడ్డాను. అనరేషన్ చేసినతర్వాత ఎదురుగా కొత్త కున్నవ్యక్తి వుండాలని, అలా లేనివక్షంలో బ్రెయిన్ నెర్వస్ ఎఫెక్టువలన మెంటల్ షాక రావచ్చునని, ఆమెకోసం కిలెట్లూడి చివరకు ప్రాణాపాయం జరుగవచ్చునని డాక్టరుగారు అన్నారు. ఈ వ్యక్తి పరిస్థితులలో... నిన్ను ఈ ప్రాత్రను నిర్లహించమంటున్నాను.

బావా! అంత సహాయం నానుండి ఆశించకు. నేను అశక్తులని. నన్ను మన్నించు"

నేను చాలానేవు ఆలోచించి. ఈ నిర్ణయాని కొద్దాను. అతను ఒకగొప్ప తెమ్మిస్తు. మొన్ననే ఏ. హెచ్. డి పొందినాడు. త్వరలో ిభుత్యం తరపున విదేశాలకు వెళ్ళబోతున్నాడు. విజ్ఞాన వేత్రగా పేదప్రఖ్యాతలుగాంచిన శేఖర్ జీవితం సందర్భవనంలో ప్రవేశించబోతున్న నీవు ఎంత అద్భుతవంతులారావో అది ని ఊహకు వదిలెయ్య. ఆమె పోలికలు నీలో వున్నవి కావట్టి..." చెప్పబోయి, మధ్యలోనే అవ్వజేసాడు నిరల్.

"అడంబరాల మేడలలో కలుగుకున్న అనుభూతులను. కలలను కన్న నీ రాజేశ్వరి ఎప్పుడో చని పోయింది బావా? వ్యక్తిత్వం లేని కాలంలో. ఊహ తెలియని వయసులో అడంబరంగా వుండాలని ప్రయత్నించాను. నా కళ్ళల్లోకి నూటిగాచూసి, చెప్పబావా; నన్ను నీవు ప్రేమించటం లేదా?"

"ననా; నిన్ను ప్రేమించటం ఏమిటి? నిన్ను ఆ దృష్టితో ఎప్పుడూ చూడలేదు. నా ప్రేమను నమాజం అడరించదు. నా ప్రేమను లోకం గౌరవించదు. లోకం గౌరవించని ప్రేమకు విలువలేదు. నమాజం అడరించని ప్రేమకు సార్వకల లేదు. పొరపాటున నేనా నమ్ము మనసులో తలంచకు. ఆ తలంపులకు తలుపులు నేను రాజీ; ఇరవై సంవత్సరాల క్రితం జరిగిన సంగతి నీకు తెలియదా?"

"తెలియకేం. తెలుసు. మీ అమ్మగారు బులాం తర వివాహం చేసుకున్నారు. అదేగా బావా;

సోదరునికి సాదర సందేశం

— 'శివసత్య'

ఇద్దరూ మనస్సుల్నిగా యిషవడి వివాహం చేసుకున్నారు. అది తప్ప ఎలా అవుతుంది బావా! పెద్దలు చేసినతప్పలకి దిన్నవారు బాధ్యులవుతారు."

'మరి యింకేం. ఆ సంగతి ఏకు తెలుసుగా! మానమయ్యాడలకు, నీతి నిజాయితీలకు సుధావలయంలా వున్న మా కుటుంబాన్ని మీ వాన్న అసహ్యించుకున్నాడు. మనకు ఈహా తెలిసినప్పటినుండి విస్తు, నన్ను మాట్లాడకుండా వుండటం కట్టుదిట్టంచేశాడు. కానీ మిమ్మిగ రిదమవల్లనేమనం వుత్తూలు రామకుంటున్నాము లోకపు మాటలు టింకలేక అమ్మ నడకొచ్చి కలిసిపోయింది. ఈ మోగాన్ని ఇరింకలేని వాన్న దుర్వ్యవసాల కలవాటునడి చివరకు దిక్కులేని బావు తప్పి, నన్ను దిక్కులేనివాణ్ని చేశాడు. ఇలా మా కుటుంబాన్ని సర్వనాశనం చేసి, వికట్యాహాసం చేస్తున్న ఈ సమాజాన్ని ప్రతిఘటించే కత్తెలు వాకు."

అమె కనురెప్పలు మంచులో తడిసిన మల్లె పూవులా కన్నీటి బిందువులతో మిలమిలలాడాయి. "సమాజం భయపడుతున్న వాడివి కవియింది, కవియింది వెంటబడుతుంది. వెనక్కి తిరిగి ఎదురు ఎదిరితే కుక్కలా లోక ముడుచుకొంటుంది బావా" 'నిశ్చితమైన అభిప్రాయాలతో నేను కల్పించుకుంటున్న ఎర్రీతుల్ని సంఘం ప్రతిఘటించుతుంది రాజేశ్వరీ'

"స్వచ్ఛందంగా, నిర్మలంగా, విశ్వయంగా కనిపించే నిటీఅడుగున బురద వేరుకునే వుంటుందనే సంగతి ఏకు తెలియదా!"

'అతనికోసం నా ప్రేమకే గాదు, చివరకు నాకే సమాధి కట్టినా కట్టబడవచ్చు. నేనుచేసే ఈ అసరాధం క్షమార్పణకాని అసరాధమయితే క్షమించకు" అన్నాడు విరల్

ఆవహించిన అంధకారం కాళ్ళారేషన్లెట్లు వెలగడంతో మాయమయిపోయింది.

"విరల్! నిష్కామమై, నీలోనే యిమడ్చుకొని, వీవాడికోసం దహించబడే స్త్రీమేమి ఉత్తమమయింది మహోద్ధృతంగా, భయముల్లని రక్తం కన్న మిన్నగా ప్రవహించే ప్రేమకత్తాన్ని నీ మిత్రుని జీవితంకోసం త్యాగం చేస్తున్నావు. నీ విరలయం నాకు తెలుసు బావా?"

నీ కోసం, నీలాంటి ఉత్తమమి కోసం నేను ఈ సాగ్ర నిర్వహణ కంటికరిస్తున్నాను."

ఆ త్యాగమయి నిష్కళంకమైన హృదయం ముందు అతని మరన్ను నమస్కరించింది. ఏదో మోమై అసరాధం చేసినట్లు అతని కళ్ళలో పక్కాతాప భావం, దానితోబాటు కృతజ్ఞతా భావం గోచరించింది

వదింటికి ఆపీచుకని వెళ్ళిన విరల్ రాత్రి ఏడు గంటలయినా రూమేకు రాలేక పోవటంతో హాస్టాల్ వున్న శేఖరానికి ఆశ్రయం కల్పింది. ఆలోచనలతో సతమత మవుతున్న శేఖర్ బయట వినబడిన కట్టా వికి చేడకొవి తలుపుతీసాడు. ఎదురుగా ఎవరో అనరిదితుడు. ఒక కవరు తనచేతిలో పెడుతూ, మూతలో చెప్పాడు విరల్ ఈ కవరును అందజేయ

స్వల్పని మూకుడు ఆకాశం
తెల్లని తారకలు చిల్లులు
నాణాహాలు ప్రేలాడే దారపుకొసలు.
వానికి కట్టిన ఎర్రమందారం
నా దివ్యోజ్వల భాంతం
నాకు ఎల్లలు లేవు
అనంత దూరాలలో
తళ తళలాడే తారల కావల
విహరిస్తాయి నా ఊహల
రెక్కల విహంగాలు.
అంతరాళాల్లో రగిలే
క్రోధాన్ని గోళాల్ని ఆర్పివేసి
ప్రగతి సూర్యులను
ఉదయంప జేస్తాను.
అరచేతిలో స్వగ్లాన్ని చూపే
ఆత్మ వంచకులను పట్టి
శూర్పూర బట్టి
అందరి వేదన నా బాధగా
అనుభవిస్తాను.
అమరపీఠ జవానుని త్యాగఫలం
విజయం వడ్డించిన వి స్మరి.
అపజయాన్నుడ్డిన సూరి
వీరనారి అర్పించిన
వృక్ష కుమార

మన్నాడని. థాంక్స్ చెప్పి, అతను వెళ్ళిపోయిన తర్వాత కవరు విప్పి, చదువసాగాడు. విశ్వం హస్తాక్షరి చెబుతున్నది.

"డియర్
ఎప్పుడో ఒకప్పుడు ఈ రహస్యం బయటపడకపోదు, అందుకే ఇంత త్వరగా ఏకు చెప్పటం! ఇందిర మొన్న జరిగిన రైలు ప్రమాదంలో చనిపోయింది. ఇందిర స్థానాన్ని రాజేశ్వరి పూరిచేయలేకపోయినా, నాకు తెలుసు. నీవు రాజేశ్వరిని అన్యాయం చెయ్యనవి! దిక్కులేని వాణ్ని. నన్ను చేరదీశావు. నీ ఆత్మీయతతో నన్ను ముగ్ధుణ్ని చేశావు ఇంకా నీ గురించి రాస్తే కిన్ను అతిగా పొగడినట్లు అవుతుందేమో!

తన 'ప్రేమ'ను అపించేసుకుంటూ నీ జీవిత నందనవనంలో కోటి మల్లియలు విరిసిల్లేలా ప్రవే

అమరసింహ కిశోరీ
మాతృ దేశ సమగ్రతా
సంరక్షణ సమరంలో
ఆత్మార్పణ గావించిన
అరిపీఠ భయంకరుని
ఆత్మేశ్వరి అనద కారాడు
నా కర్మభూమి విజయ జిగేవమీద
అపప్రథ తేరాడు
ఈ నా గేయం జాతికి ఉపద
కావున, ఓ సోదరుడా
పనిదాంగల పరిమార్చే
పని నీ కిస్తున్నా
ద్వీర్ణనిద్ర పోవుచున్న
మందిని మేల్కొల్పే
మందును నీ కిస్తున్నా
శబ్ద శుద్ధిలేని మాట
నే ననడం లేదిక్కడ
సౌజన్యం స్థాపించి
సహజీవన సహకారం
ధరను పునః ప్రతిష్ఠించి
అభ్యుదయ పథం వైపు
జాతిని నడిపించగ
ఈ మహోదయ తరుణంలో
ధర్మదీక్ష వహించుము
సోదరుడా ఓ నా ప్రీయతమ
సోదరుడా!

కందిన ఆమె తనను తానే దహించుకుంటూ, మహోద్ధృతంగా నీ జీవితంలో వెలుగిడుతున్న రాజేశ్వరిని స్మీకరించు

నీ పసుషంలో నా సాగ్ర ముగిసిపోయింది. ఈ కథ కోర్టో, గోపొస్తి అయిపోవస్తోంది. ఇక నేను ఇన్నా లేకపోయినా ఒకటే. ఇంకా నా సాగ్రను నేను నిర్వహించటం సంభవిస్తే ఈ కథ విషాదాంతంగా మారిపోవచ్చు

ప్రేమ, అమరాగం, అవరణ, అప్యాయత, నానుభూతి మొదలగు మానవిక ప్రవృత్తుల సంఘర్షణలతో వసంతాలు విలసల్లే మి జీవిత చరిత్రల్లోంది విక్రమిస్తున్న ఈ అభాగ్యుని గురించి వెదకడం, బాకబలు చేయకండి.

నాల్గింటికి వెళ్ళి 'ప్రేమ'లో వెళ్ళిపోతున్నాను. నా ప్రయాణానికి గమ్యం అంటూ లేదు, ఏ సుధూర

**మర మనిషి సహాయంతో
అంగరకునిపై జీవాన్వేషణ**

అంగరకుగ్రహం మీద ప్రాణకోటి వుందా లేదా అన్నవిషయంపై ఎంతో దీర్ఘకాలంగా శాస్త్రవేత్తలు పరిశోధనలు జరుపుతున్నారు. తరులు జరుపుతున్నాడు, పరిశోధనలు జరపడానికి తగిన పరికరాల్ని, అలాగే సమాచారాన్ని సేకరించి, భూమికి వంపే సాధనాల్ని రూపొందించారు, ఇక మిగిలివున్న సమస్య అంగరకు గ్రహంపై జీవకోటి వుందా లేదా అన్నదే. ఈ సందర్భంగా, పోలియట్ యూనియన్, ఆమెరికాలు, అంగరకు గ్రహ రహస్యాల్ని చేదించడానికి కృత్రమ ఉపగ్రహాల్ని పంపించారు. వీటిద్వారా సమాచారాన్ని సేకరించడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

అంగరకు ఉపరితలంపై ఆటోషేటిక్ జీవశాస్త్ర పరిశోధనాగారాల్ని నెలకొల్పేసమయం ఎంతో దూరంలో లేదు. అంగరకుగ్రహంపై జీవం వుందా అన్న సమస్యను మరమనిషి (రోబట్) పరిష్కరిస్తాడు. అత్యంత క్లిష్టమైన పరిశోధనల్ని ఎంతో విజయవంతంగా యాంత్రికత రోదనీకల జర

తీరాకు వెళ్ళిపోతానో లేక ఎక్కడై నా స్థిరపడతానో నాకే తెలియదు.

**కమిస్సారే ఆకాశో,
మీ వికారో:**

ఉత్తరాన్ని చదివిన శేఖర్ త్వరగా మేడిమెట్లు ఎక్కసాగాడు రాజేశ్వరికోసం. నియాన్ బల్బు వెలుగుతో ఆమె మంచం మీదుందని గుర్తించాడు. ఆమె విశ్చలంగా, ప్రశాంత వదనంతో వీలినీడలు ఆవరించిన నై నాలతో విద్రితపోతున్నట్లు - ప్రక్కనే 'పాయిజన్' అని ఎర్రని అక్షరాలతో లేదినీ వున్న సీసాని చూసి, జరిగిన సంగతిని వెంటనే అర్థం చేసుకున్నాడు శేఖర్.

"నికర :

చారిన ఇంకా చిత్రవర చెయ్యటం నాకిష్టం లేదు, నిన్న చారు వచ్చి అడిగాడు నా ప్రవర్తనకు కారణమేమిటని. ఎంతో బుజ్జగించినా, లాలించినా, విసుక్కున్నా నేను సమాధానం చెప్పలేదు చారికి.

ప్రకృతిలో క్షణక్షణం పంభించే మార్పులలో ప్రేమలోని మధురామ భూతిని కాశ్మాలింగా పొందినవారిని, కా క్య తంగా అంటిపెట్టుకొని కాశ్మాలికులు అనురాగాన్ని నేను పొందిత క్లిష్టనాలో లేదని విన్నటి చారి సంభాషణలుబట్టి దిక్పయించుకున్నాను.

ఈ సాత్ర నిర్వహణ నేను చేయలేను. నా అక్కతకు మన్నించు. నాకోసం ఓ కన్నీటిబొట్టు తాల్చి

**రమ్మలారిని,
నీ రాజేశ్వరి"**

అక్షరాలను శేఖర్ చదవాని కాలేలు : కాగితం గాలికి రెప రెపలాడుతూ అతని దృష్టి నాకర్పించింది. సీసాలేదీర్ వై మున్ను ఇంగ్లీషు అక్షరాలను తదివి, అది తక్కువరకమైన పాయిజన్ అని గుర్తుకువచ్చి, హాల్లో వున్న పోస్టు బాగ్ చేయటానికి పురికాడు శేఖర్. ★

విజ్ఞానవృగళి

సదం మనం విన్నాం. కుక్రగ్రహ వాతావరణంలో ప్రయాణం చేయడం, లూనాబోడ్ 1 ప్రయాణం, చంద్రునినుట్టి భూమిమీదకు తెప్పించడం. ఇవన్నీ యాంత్రికత రోదనీకల అద్భుతకృత్యాలకు కొన్ని ఉదాహరణలు మాత్రమే.

ఒక నూతనరహస్య యాంత్రికత పరికరాన్ని రూపొందించవలసిన అవసరం వుంది. ఇది, నిరేంద్రియ పదార్థాలనుండి జీవవదార్థాన్ని కనుగొనే క్లికలిగి వుండాలి. ఇదిచాలా అసాధ్యంగా కనిపిస్తుంది. దేనికీ జీవంవుందో, దేనికీ జీవంలేదో కనిపెట్టే క్లిక మూపువితే వుందని అంతా చెప్పగలరు. యంత్రమానవునిలో జీవంలేదు. కడిగి పైకడిచే సాధనం. కనుక, ఇది జీవవదార్థానికి కేరీవ పదార్థానికి శేదా కనిపెట్టలేదు. కాని, ఈ రెండిటికీ శేదా కనిపెట్టగల యంత్రమనిషిని రూపొందించడం సాధ్యమేనంటున్నాడు శాస్త్రజ్ఞులు.

సరే, అంగరకునిపై చేయవలసిన పరిశోధన విమిటి : అంగరకు గ్రహంమీద ప్రాణకోటిగాని, వృక్షకోటి చిహ్నాలుగాని వుంటాయన్న ఆశను శాస్త్రవేత్తలు వదిలేసుకున్నారు. వీరి లక్ష్యమల్లా, అంగరకు గ్రహంపై ఆటోషేటిక్ జీవశాస్త్ర పరిశోధనా గారాల్ని నెలకొల్పడమే. జంతువుల, మొక్కల జాడలు కనుగొనడమే రోబట్ క ర్రవ్యం.

భూమిమీద వుండే అనేక సూక్ష్మ ప్రాణులు, అంగరకు గ్రహవాతావరణంలో కూడా జీవించ

గలవని శేరింది. రహాయనక దృష్ట్యా చూస్తే, అంగరకు గ్రహం మీద జీవం అబ్బింది. అభివృద్ధి చెందివుండాలి. కనుక, అంగరకు గ్రహంమీద సూక్ష్మప్రాణి వుందో లేదో తెలుసుకోవాలి భూమిమీద వుండే బాక్టీరియా, రేపం గె. ఋస్టు మొదలైనవి అంగరకుని మీద వున్నాయేమో కనిపెట్టాలి. దీన్నిన ఒక గ్రము మన్నులో 2 000 నుండి 3 000 మిలియన్ల బాక్టీరియాలు వుంటాయి. వీటిలో 1000 బాక్టీరియాలునల్లమ్మలో కనిపిస్తాయి. అలాగే, సముద్రాల్లోనూ, సాగరాల్లోనూ, నదుల్లోనూ, చిన్న చిన్న చెరువుల్లోనూ వివశించే సూక్ష్మక్రిములు వుంటాయి. ఇవి కంటికికనిపించని అల్లే, ఎముకలాలంటి పీకీకణ జీవులు అనేకం వుంటాయి. భూమిపై వుండేదిగలి అంతా ఇటువంటి సూక్ష్మజీవులతో నిండి వుంటుంది

కనుక ఈ రకమైన సూక్ష్మక్రిములు అనేకం అంగరకు గ్రహ వాతావరణంలో కూడా వుండి నిండవచ్చు. ఆటోషేటిక్ జీవపరిశోధనాగారం చేయవలసిన మొదటివని ఏమింటే, అంగరకు మట్టిని, వాతావరణాన్ని పరిశోధించాలి అంగరకు ఉపరితలంలో వివిధ ప్రాంతాల్లో మట్టిని సేకరించాలి. అలాగేఅంగరకు గాలిని జాగ్రత్తగావట్టాలి, అంగరకు గ్రహంమీద ప్రాణియొక్క జీవరసాయన శాస్త్రానికి మనకు తెలిసిన శాస్త్రానికి ఎంతో భేదం వుంది

ఈ అంశాలన్నింటినీ దృష్టిలో వుంచుకొని శాస్త్రజ్ఞులు యాత్ర మానవుణ్ణి తయారుచేయాలి. ఇది ఎంతో కష్టసాధ్యమైన విషయమే. అయినా శాస్త్రజ్ఞులు దీనిని రూపొందించడంలో కృతకృత్యులు కాకలరని, అంగరకు రహస్యాలు ప్రపంచానికి వెల్లడించగలరని ఆశిద్దాం. ★

రూస్సీరాణి లక్ష్మీబాయి

[36 వ పేజీ తరువాయి]

అంతదూరం మోసుకొచ్చిన గుర్రం అక్కడే ప్రాణాలు వదిలింది.

యమునానది వొడ్లన మళ్ళీ ఒక సారి రూస్సీ రాణి చేతుల్లో ఇంగ్లీషువారు వోడిపోయారు.

రాణి గ్యాలియర్ని అక్కమించు కున్నది. మళ్ళీ మళ్ళీ ఇంగ్లీషు సైనికులు ఆమెను ముట్టడించారు. రణ రంగంలో లక్ష్మీబాయి మేహితురాళ్ళు 'రాణా' 'మందిరా' అనే బాధు శౌర్య సాహసాలతో విజృంభించారు. ఇంతకు పూర్వం రాజా దగ్గర నృత్య గానాలు చేసే చారితా రాణి దగ్గర గొప్ప విరనాధీ మణులుగా మారిపోయారు. అంతమందిస్త్రీలను యుద్ధంలో చూసే ఇంగ్లీషువారు చకితులయ్యారు.

అయితే యుద్ధం ఇంతటితో ముగియలేదు మళ్ళీ ఈ సారి క్యూరోకో వచ్చి ముట్టడిచటంతో రాణి పద్మవ్యూహంలో చిక్కుకున్నది. భారతీయులకు మొదటినుండేవున్న బలహీనతకృత్యవతో సమానంగా క్రొత్త ఆయుధాలు లేక పోవటం, అదే ఈ సారి కూడా దెబ్బతీసింది. ఇంగ్లీషువారు కుసాసంతో పోరాడితే భారతీయులుకతులతో పోరాడారు.

పద్మవ్యూహంలో చిక్కుకున్న రాణి సాహసంతో వైద్యున్ని చీల్చుకుంటూ దాటుకుని

పోయింది, కాని దాటటానికి ఏలులేకుండా ఏడు ఒకటి అడ్డువచ్చింది.

గుర్రం క్రొత్తది దాటలేక పోయింది. ఇంతలో సైనికులు చుట్టుముట్టారు. రాణి ఒక్కొక్కి. శత్రు సైన్యం ఆసారం. అయినా సాహసంతో పోరాడి గాయపడింది.

గాయపడినా ఆదబెట్టులిలాగా చారితో పోరాడింది. చివరకు వీర సర్పలాన్ని అలంకరించింది, ఆమె చనిపోయినపుడు ఆమెవయస్సు 23 సంవత్సరాలు మాత్రమే.

విజంగా ఆమె మానవమాతృరాలు కాదేమో మనల్ని వృద్ధిరించటానికి ఈ కునిపై వెలసిన దివ్య శోకాతి.

చిన్నవయస్సులోనే అంతులేని ఎరాక్రమం చూసి రమ్మలారియింది. భారతీయులకు వెలుగు దాటలు చూపిందింది. ఆమె శౌర్యసాహసాలు చూసి అంగ్లేయులే విస్తుపోయారు.

రూస్సీనగరంలో ఇప్పటికీ గుర్ర మెక్కి యుద్ధం చేస్తున్నట్లుగా ఆమె విగ్రహంవున్నది.

ఇంగ్లీషువారు వదిలతో ఆమె పేరు లేకుండా చేయాలని ప్రయత్నించవచ్చును. విజానికి పురివేసి గొంతు దిగించవచ్చును. అయినా సరే ఒక్క భారతీయులే కాదు, ప్రపంచంకూడా ఆమెను కలకాలం గుర్తుంచుకుంటుంది.